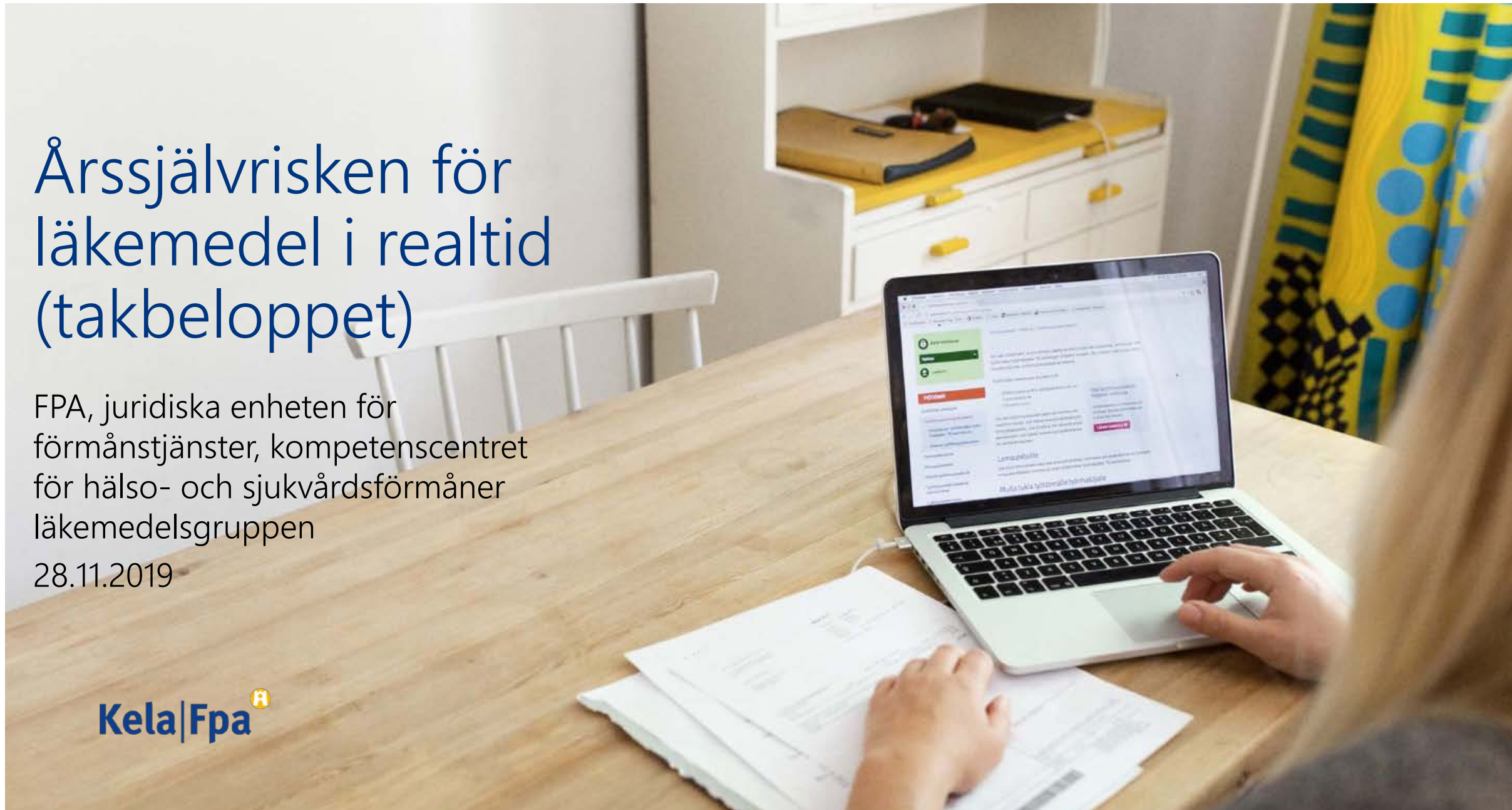

Årssjälvrisken för läkemedel i realtid (takbeloppet)

FPA, juridiska enheten för
förmånstjänster, kompetenscentret
för hälso- och sjukvårdsförmåner
läkemedelsgruppen

28.11.2019

Kela|Fpa

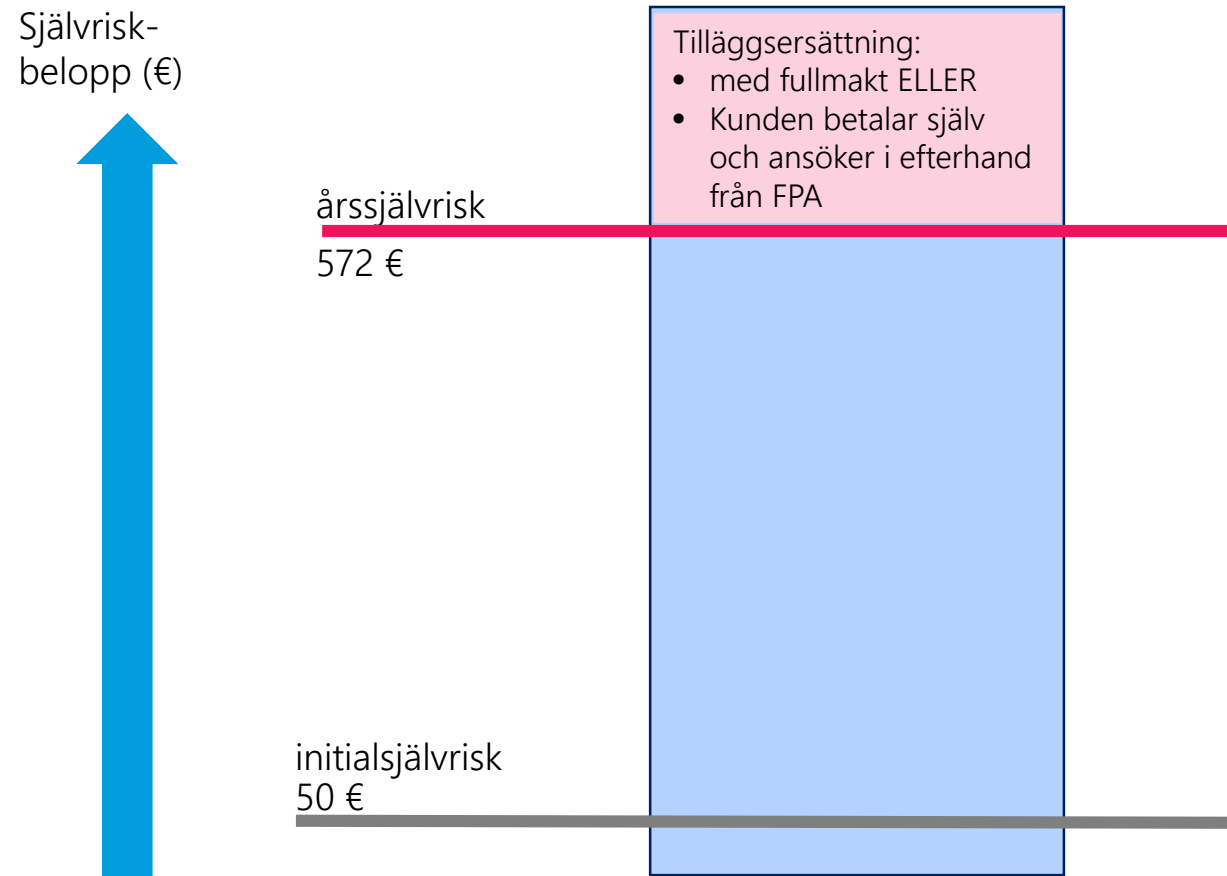
Tilläggsersättning i årtal

- **År 1986: ersättningsförfarandet för stora läkemedelskostnader tas i bruk**
 - årssjälvriskens 2228,13 mark
 - 8 600 personer överskred årssjälvriskens
 - Tilläggsersättningar för 0,9 miljoner mark
- **År 2008: tilläggsersättning i form av direktersättning – kunden ansöker hos FPA om ersättning för gränsköpet**
 - årssjälvriskens 643,14 euro
 - 167 000 personer överskred årssjälvriskens
 - Tilläggsersättningar för 146,7 miljoner euro
- **År 2020: vid gränsköp tilläggsersättning i form av direktersättning**
 - årssjälvriskens 577,66 euro
 - personer som överskred årssjälvriskens år **2018**: 254 000
 - tilläggsersättningar år **2018**: 174,2 milj. euro

Årssjälvriskens överskrids år 2019

- Med hjälp av uppgifter från apoteken följer FPA när årssjälvriskens överskrids.
- Kunden får ett brev från FPA med information om att årssjälvriskens överskridits och om rätten till tilläggsersättning. I brevet finns en ansökningsblankett och anvisningar för ansökan om tilläggsersättning för gränsköp.
- Dagen efter att FPA postat brevet uppdateras i e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter informationen för apoteken om kundens rätt till tilläggsersättning.
- Efter detta får kunden tilläggsersättning på apoteket.

Årssjävriskens överskrids vid årets första inköp av läkemedel (dyrt läkemedel) år 2019

1. Om kundens självrisk för **ett (1) läkemedel** är större än årssjälvrisken kan apoteket erbjuda kunden ett **FULLMAKTSFÖRFARANDE**:
 - Kunden betalar årssjälvrisken på apoteket 572 € (inklusive initialsjälvrisken 50 €) + den läkemedelsspecifika självrisken 2,50 € eller den avvikande läkemedelsspecifika självrisken 0,21 €/vecka.
 - Apoteket ansöker med fullmakt av kunden om tilläggsersättning från FPA.
2. ALTERNATIVT: Kunden får på apoteket bara ersättning enligt ersättningsklass (grundersättning eller lägre specialersättning) och ansöker om tilläggsersättning från FPA i efterhand.

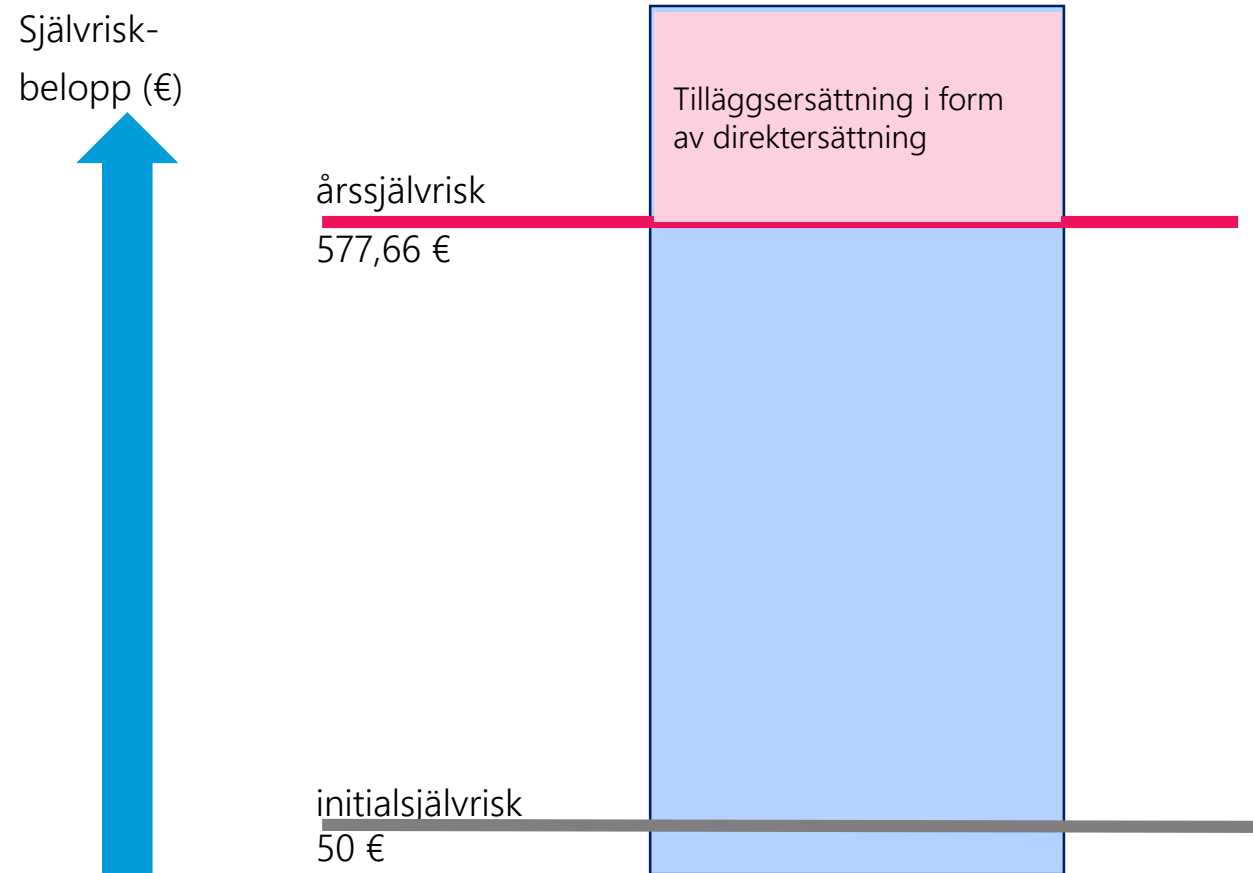
Kundens årssjälvrisk i realtid 1.1.2020 - vid gränsköp tilläggsersättning som direktersättning

- Kundens årssjälvriskbelopp i realtid förmedlas till apoteken via FPA:s e-tjänst för förfrågan om direktersättningsuppgifter.
- Apotekssystemet beaktar de uppgifter om betalda årssjälvriskbelopp som fås genom förfrågningstjänsten.
 - ⇒ Kunden får på apoteket automatiskt tilläggsersättning för läkemedelsinköp som gör att den årliga självrisk (takbeloppet) överskrids (gränsköp).
 - ⇒ Apotekssystemet ordnar de recept som inköpet omfattar i den för kunden förmånligaste ordningen och självrisk tas ut för så många läkemedel som kunden får tilläggsersättning för.

Kundens årssjälvrisk i realtid 1.1.2020 - vid gränsköp tilläggsersättning som direktersättning

- Kunden behöver inte längre i efterhand söka tilläggsersättning från FPA för gränsköpet.
- Apoteket behöver inte genom fullmaktsförfarande söka tilläggsersättning från FPA för gränsköpet.
 - Fullmaktsförfarandet vid gränsköp av dyra läkemedel slopas.
- Kunderna får inte längre något brev från FPA med meddelande om att årssjälvriskens överskridits.

Årssjävriskens överskrids vid årets första inköp av läkemedel (s.k. gränsköp) år 2020

- Kunden får tilläggsersättning direkt på apoteket.
- Gränsköpet kan omfatta flera olika läkemedel.
- Apotekssystemet hämtar kundens i **realtid (!)** uppdaterade självrisk (det belopp som återstår att betala) i FPA:s förfrågnings tjänst för direktersättningsuppgifter.
- Kunden betalar vid årets första inköp årssjälvrisken 577,66 € (inklusive initialsjälvrisken 50 €) + den läkemedelsspecifika självrisken 2,50 €/läkemedel eller den avvikande läkemedelsspecifika självrisken 0,21 €/vecka/läkemedel.
- Kunden ansöker inte om tilläggsersättning från FPA i efterhand.
- Apoteket ansöker inte med fullmakt om tilläggsersättning från FPA i efterhand.

FPA:s uppgifter som förmedlas via förfrågnings tjänsten till apoteken

- Via e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter får apoteket i realtid uppdaterad information om hur mycket kunden ytterligare ska betala i
 - initialsjälvrisk
 - årssjälvrisk.
- Innan kunden gör årets första inköp får apoteket informationen att
 - den initialsjälvrisk som återstår att betala är 50 €
 - den årssjälvrisk som återstår att betala är 577,66 €.
- När initial- och årssjälvrisken är betalda i sin helhet får apoteket informationen att
 - den initialsjälvrisk som återstår att betala är 0 €
 - den årssjälvrisk som återstår att betala är 0 €.

Uppgifter som visas för kunden i FPA:s e-tjänst

- Kunden kan i FPA:s e-tjänst följa de växande initial- och årssjälvriskbeloppen i realtid.
- I e-tjänsten visas de självriskbelopp som kunden har betalat (€).
 - ⇒ De ökar tills det fulla beloppet är uppnått.
 - När det fulla beloppet av initialsjälvrisken har uppnåtts visas texten *"Hela beloppet betalt"*.
 - När det fulla beloppet av årssjälvrisken har uppnåtts visas texten *"Hela beloppet betalt"*.

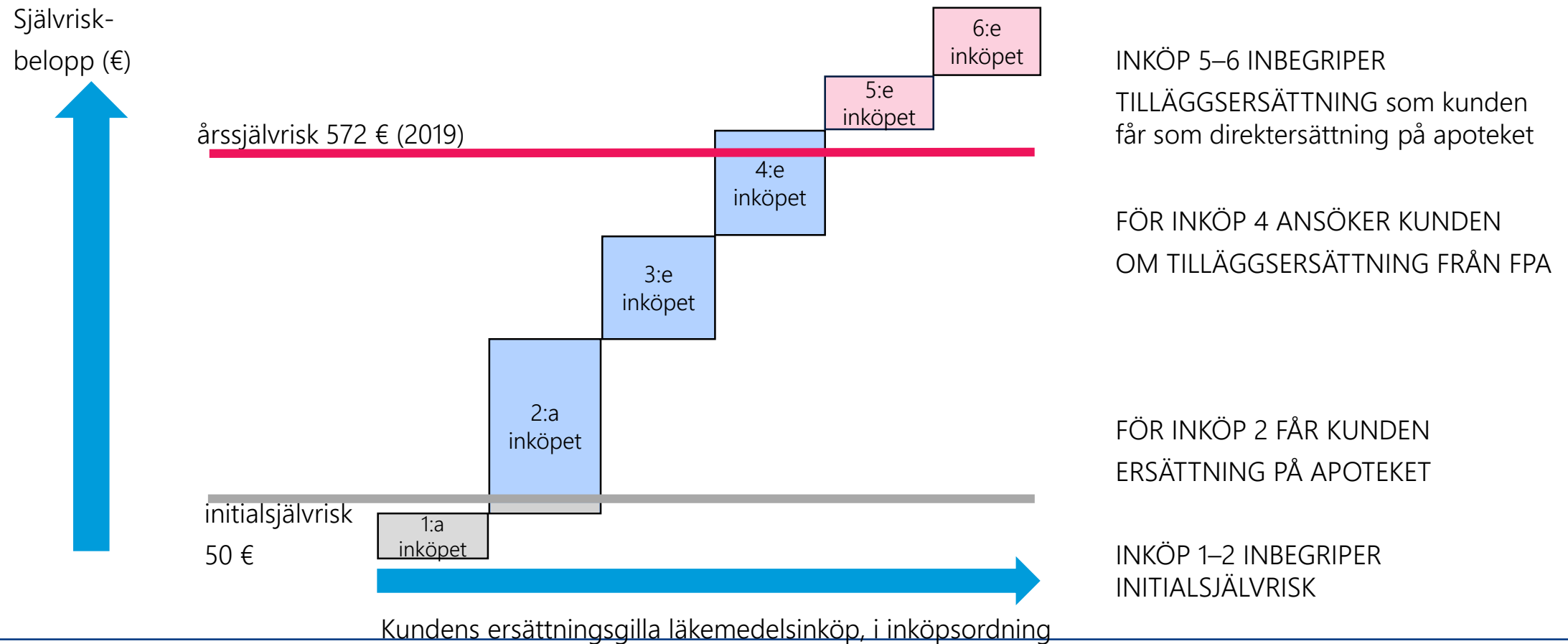
Uppgifter som visas för kunden i FPA:s e-tjänst

- Till apoteken förmedlas informationen om den återstående självrisken, dvs. den självrisk som återstår för kunden att betala innan självriskgränserna uppnås.
- Exempel: Kunden har betalat initialsjälvrisk (räknas in i årssjälvrisk) och en del av årssjälvrisk. Det hittills betalda beloppet av årssjälvrisk är sammanlagt 200,00 €.
 - Kunden ser i e-tjänsten i fråga om initialsjälvrisk texten *"Hela beloppet betalt"*
 - Kunden ser i e-tjänsten i fråga om årssjälvrisk att han eller hon hittills har betalat 200 €.
 - Till apoteket förmedlas informationen att det belopp av årssjälvrisk som återstår för kunden att betala är 377,66 €.
 - ⇒ Uppgifterna stämmer överens!

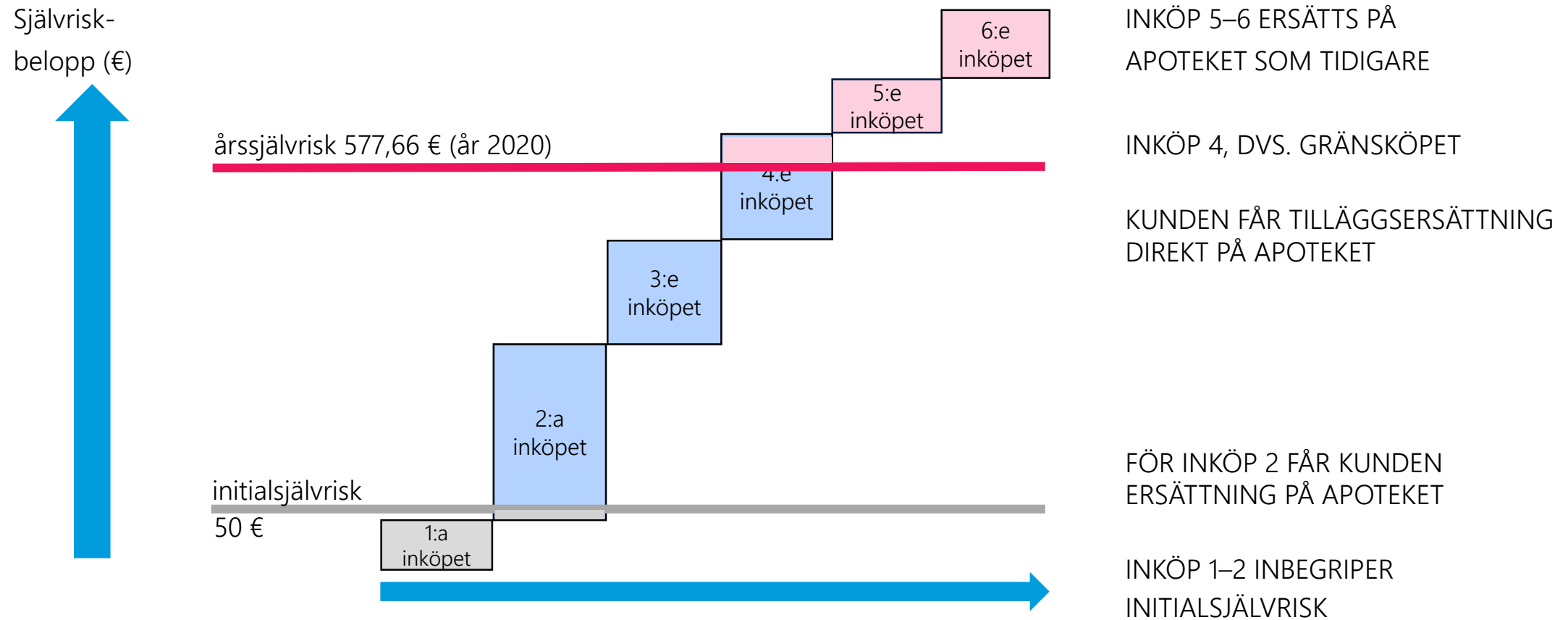
Hur fungerar realtidssystemet?

- Informationen om kundernas initial- och årssjälvriskbelopp uppdateras köp för köp i den ordningsföljd som uppgifterna från apoteken inkommer.
- När apoteket godkänner expedieringen av kundens läkemedelsinköp och skickar uppgifterna om inköpet till FPA (termen, beroende på apotekssystemet: expediera/godkänna/kvittera)
 - ⇒ uppdateras kundens självriskbelopp **omedelbart** i FPA:s system, exempelvis i tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter
 - ⇒ är beloppen **genast** tillgängliga för alla apotek för beräkningen av ersättningen vid kundens följande läkemedelsinköp.

Kundens växande initial- och årssjälvriskbelopp år 2019, köp för köp

Kundens växande initial- och årssjälvriskbelopp år 2020, köp för köp

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket?

- **Rättelser** som görs i efterskott i inköp som ersatts redan tidigare kan leda till att beräkningen av ersättningen för alla följande inköp ändras.
 - ⇒ Apoteken ska försöka gå till väga så att det så sällan som möjligt uppstår situationer där inköp måste korrigeras i efterskott eller där korrigeringen fördröjs.
 - ⇒ Apoteken ska fästa särskild vikt vid att FPA (och Receptcentret) i fråga om kundens inköp alltid har uppdaterad information om priserna, ersättningarna och antalet förpackningar.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket?

- En förutsättning för att informationen om hur mycket kunden betalat i initialsjälvrisk och årssjälvrisk ska vara uppdaterad och korrekt är att överföringen av uppgifterna om läkemedelsinköp sker i realtid.
⇒ Uppgifterna om inköpet ska skickas till FPA i realtid, inte i förväg och inte heller i efterskott.
- Apoteket får skicka inköpsuppgifter till FPA bara gällande sådana läkemedelsförpackningar som de facto har lämnats ut till kunden (Sjukförsäkringsanvisningar för apotek, punkt 11).
- Med delexpediering avses situationer där kunden vid den första expedieringen bara får en del av den prissatta läkemedelsmängden på grund av att apoteket inte har hela läkemedelsmängden i lager.

Delexpediering av ersättningsgilla läkemedel

- Delexpediering är tillåten **bara** i fråga om läkemedel för vilka kunden betalar en **läkemedelsspecifik självrisk**, dvs.
 - läkemedel som kunden får **högre specialersättning** för och
 - läkemedel som kunden får **tilläggsersättning** för.
 - Sjukförsäkringsanvisningar för apotek, punkterna 6.4 och 7.4.2.
 - ⇒ När det gäller dessa läkemedel får inte heller uppgifter om inköpet skickas till FPA om inte en enda förpackning har lämnats ut till kunden.
- ⇒ I ovannämnda situationer påverkar en rättelse i efterskott av antalet förpackningar i regel inte kundens självrisk (om det inte är fråga om ett inköp som inbegriper initialsjälvrisk).

Delexpediering av ersättningsgilla läkemedel

- Korrigeringar i efterskott i uppgifterna om antalet förpackningar leder alltid till ändringar i den redovisning som apoteket får av FPA (dvs. ersättningsbeloppet).
- Det rekommenderas att kunden alltid köper hela läkemedelsmängden först då alla förpackningar kan lämnas ut på apoteket.
⇒ På så sätt försöker man undvika arbetsdryga korrigeringar både på apoteket och hos FPA.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket? Apoteket rättar uppgifterna om ett inköp

- Om apoteket märker ett fel i uppgifterna om inköpet eller ett annat behov av att rätta uppgifterna är det viktigt att rättelsen görs utan dröjsmål.
- Om felet kan rättas innan kunden gör sitt följande inköp, blir den självrisk som ligger till grund för beräkningen av ersättningen vid följande inköp korrekt.
 - ⇒ Ju fler inköp kunden har gjort efter att de felaktiga uppgifterna registrerades, desto mer komplicerat är det att korrigera felet i efterskott.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket? Apoteket rättar uppgifterna om ett inköp

- Det är möjligt för apoteken att själva korrigera eller radera uppgifter om ett inköp fram till kl. 01.00 dygnet efter inköpet.
- Klockan 01.00 stängs gränssnittet mellan FPA och apoteket och efter det kan man på apoteket inte själv rätta uppgifterna. Samtidigt skapas en redovisningssats av de inköp som expedierats under dagen på apoteket och som bara kan korrigeras hos FPA.
- Efter den här tidsgränsen kan man på apoteket inte själv rätta uppgifterna, utan måste **först** kontakta FPA per telefon (servicenummer för apoteken).
- Apoteket ska meddela inköpets nummer, inköpsdatum, kundens personbeteckning, den uppgift som ska rättas och orsaken till rättelsen.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket? Det nya rättade inköpet

⇒ Apoteket kan registrera ett eventuellt nytt rättat inköp för kunden först när FPA har meddelat att apoteket får göra det och de uppdaterade direktersättningsuppgifterna kan hämtas.

Rättelse av uppgifterna om inköp

- Rättelser ska alltid göras enligt systemleverantörens och FPA:s anvisningar.
- FPA ber att apoteket anger orsaken till att uppgifterna om ett inköp rättas. FPA följer orsakerna till varför apoteken vill rätta inköp.
- Också kunderna kan vända sig till FPA med frågor om orsaken till ändringar i självriskbeloppen.
- Om kundens initialsjälvrisk och årssjälvrisk inte längre överskrids på grund av rättelser i efterskott, informerar FPA kunden om detta via e-tjänsten eller per brev.

Kontroll av apoteksredovisningar och rättelseförslag som FPA skickar

- FPA kontrollerar dagligen de uppgifter om läkemedelsinköp som förmedlas från apoteken.
- Syftet med granskningen är att säkerställa att
 - kunderna har fått sina läkemedelsersättningar i enlighet med sjukförsäkringslagen
 - apoteken har följt avtalet om direktersättning och sjukförsäkringsanvisningarna för apotek.
- ⇒ På så sätt försäkras man sig om att kunderna och apoteken är i en jämlik ställning i hela landet.
- FPA underrättar apoteket skriftligen om brister, fel eller rättelser genom ett brev som kallas anmärkning, **rättelseförslag** eller rättelsemeddelande.

Rättelseförslag och rättelse av inköp

- FPA skickar rättelseförslag som gäller fel utifrån vilka en framställning om rättelse av apotekets redovisning görs.
- Beroende på felet innebär rättelseförslaget antingen en sänkning av ersättningsbeloppet eller att apoteket måste betala en felavgift.
- Apoteket ombes att ge ett bemötande gällande rättelseförslaget.
 - ⇒ För att säkerställa att uppgifterna om läkemedelsinköpen hålls uppdaterade rekommenderas det att apoteken ger sitt bemötande per telefon eller säker e-post så snart som möjligt.
 - ⇒ I synnerhet om apoteket godkänner FPA:s rättelseförslag ska bemötandet ges så snart som möjligt (kundens självriskbelopp kan korrigeras).

Rättelseförslag och rättelse av inköp

- Om apoteket inte ger sitt bemötande inom utsatt tid, kvitteras de uppgifter som FPA ändrat så att de blir giltiga först efter en tidsfrist (2 veckor).
 - ⇒ Det kan leda till en ändring av de självriskbelopp som kunden har betalat.
- Om FPA godkänner apotekets bemötande:
 - ⇒ Ingen ändring sker i de självriskbelopp som kunden har betalat.
- Om apoteket måste betala en felavgift:
 - ⇒ Ingen inverkan (i regel) på de självriskbelopp som kunden har betalat.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket? Läkemedlen i ett och samma inköp.

- Läkemedel som lämnas ut samtidigt till en kund prissätts i regel som ett enda inköp.
 - ⇒ Apotekssystemet ordnar de recept som utgör gränsköpet i den för kunden förmånligaste ordningen och en läkemedelsspecifik självrisk tas ut för så många läkemedel som kunden får tilläggsersättning för.
- I vissa **specialfall** ska läkemedlen registreras som ett (1) separat inköp:
 - Dosdispenserade läkemedel som lämnas ut samtidigt registreras som ett (1) inköp.
 - Läkemedel som omfattas av avvikande läkemedelsspecifik självrisk (t.ex. klozapin och dialysvätskor) och som lämnas ut samtidigt registreras som ett (1) inköp.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket? Specialfall som registreras som separata inköp.

- Om de läkemedel som expedieras samtidigt måste registreras som separata inköp, behandlas inköpen efter varandra.
- Uppgifterna om det föregående inköpet skickas till FPA innan följande påbörjas. Då har kundens initial- och årssjälvriskbelopp uppdaterats i FPA:s förfrågnings tjänst med uppgifterna från det föregående inköpet.
 - ⇒ När följande inköp påbörjas hämtar man uppgifterna i förfrågnings tjänsten på nytt. På så sätt blir kundens ersättningsuppgifter, exempelvis uppdaterade initial- och årssjälvriskbelopp, korrekta också i det följande inköpet.

Hur fungerar realtidssystemet och vad förutsätter det av apoteket? Fel kan uppstå om fler än ett inköp är "öppna" samtidigt.

- Fel uppstår då flera inköp för samma kund samtidigt är öppna i apotekssystemet och utgångsläget varit samma initial- eller årssjälvriskbelopp för alla inköp.
- Om utgångsläget vid alla inköp som är öppna varit samma initialsjälvriskbelopp (exempelvis 50 euro återstår att betala) blir det fel i beräkningen av ersättningen och apoteket tar ut för mycket i initialsjälvrisk av kunden.
- När inköpen är öppna samtidigt uppdateras initialsjälvriskbeloppet inte efter att uppgifterna om det första inköpet skickats, om inte kundens direktersättningsuppgifter hämtas på nytt i förfrågnings tjänsten som utgångsläge för det följande inköpet.

Vid störning i e-tjänsten för förfrågan om direktersättningsuppgifter

- I fråga initialsjälvrisken gör man som om den skulle vara **betald i sin helhet**, alltså precis som hittills.
- I fråga om årssjälvrisken gör man tvärtom: Man gör som om årssjälvrisken skulle vara **obetald i sin helhet**.
- Om takbeloppet för läkemedelskostnader uppnås med 1 inköp (kan inbegripa många läkemedel) vid en störning i förfrågningstjänsten, får kunden tilläggsersättning för inköpet i form av direktersättning.

Sammandrag

1. Uppgifter om inköp får skickas till FPA bara när det är fråga om läkemedelsförpackningar som de facto har lämnats ut till kunden.
Undantag: Högre specialersättningsklass och tilläggsersättning, för vilka kunden betalar en läkemedelsspecifik självrisk.
2. Behovet av rättelser i efterskott ska minimeras.
3. Om apoteket upptäcker att uppgifterna om ett inköp behöver korrigeras görs korrigeringen utan dröjsmål för att felet inte ska upprepas vid kundens följande läkemedelsinköp.
4. Läkemedlen ska bilda ett enda inköp.
Undantag: Dosdispenserade läkemedel och läkemedel som omfattas av avvikande läkemedelsspecifik självrisk
5. Uppdaterade uppgifter ska hämtas i förfrågningstjänsten i samband med varje inköp.
6. Apoteken ska veta hur det apotekssystem som de använder fungerar och känna till anvisningarna. Det är särskilt viktigt att vara på det klara med att självrisken vid ett läkemedelsinköp uppdateras i kundens uppgifter i FPA:s förfrågningstjänst omedelbart då uppgifterna om inköpet skickas till FPA.

Avslutningsvis

- FPA och dess avtalspartner följer hur väl systemet med uppdatering i realtid fungerar och vilka konsekvenserna är för kunderna.
- FPA och dess avtalspartner utvecklar tillsammans sitt samarbete.

Redovisningsförfarandet i samband med utkomststöd: Annan utgift

- I fråga om följande kostnader övergår man från pappersfakturerering till elektronisk fakturerering:
 - doseringsask
 - spacer (receptordinerad)
 - injektionsspruta och nål
 - dosett (receptordinerad)
 - Fimeas avgift för specialtillstånd, ordinarie
 - Fimeas avgift för specialtillstånd, snabbtillstånd
- ⇒ Uppgifterna förmedlas till FPA i samband med receptuppgifterna, under Annan utgift (Muu Kustannus).
- Ändringen genomförs i samband med tekniska ändringar som gäller årssjälvrisken i realtid.
- FPA informerar om andra förändringar genom ett apoteksmeddelande om det grundläggande utkomststödet.

Tack för uppmärksamheten!

FPA, juridiska enheten för förmånstjänster,
kompetenscentret för hälso- och
sjukvårdsförmåner, läkemedelsgruppen

Kela|Fpa[®]